

Historien om.....

.....torpet Västra Bondäng

© Copyright Mauritz Henriksson 2010

Prins Karls Inrättning byggde fler helt nya torp och gårdar sedan de köpt Gålö. Västra Bondäng är det sista. Huruvida det skall kallas torp eller gård, har jag svårt att bestämma. Det placerades söder om tidigare Bondängen, som därmed fick namnet Östra Bondäng. Västra Bondäng hamnade senare innanför "Kronans" staket, och blev därmed osynligt för allmänheten. Det är numera borta, det revs i början av 2000-talet.

1879 stod Västra Bondäng färdigt. De första att bebo stugan blev arrendator Johan Gustaf Eriksson med familj. Han var född på Oxnö 22 januari 1838. I november 1863 hade han gift sig med Anna Maria Karlsdotter, född 15 december 1836 på Nylända, intill Årsta. De hade bott på Valsta där de fått sonen Johan Erik 12 december 1867, men sedan flyttat till Västerhaninge. Därifrån kom de i maj till nya V. Bondäng.

Utöver familjen kom pigan Laura Ottilia Katarina Lindberg i november samma år. Hon kom från Ösmo, men var född i Vaxholm 10 augusti 1856. Hon flyttade till Västerhaninge året efter.

De första fosterbarnen från Inrättningen kom också 1879. De var:

Bror Rudolf Isidor Johansson, född 14 juni 1869 i Maria förs. Stockholm. Han kom i augusti.

Aron Elias Karlsson, född 26 november 1867 i Norrköping. Han kom i oktober.

Anna Maria Andersson, född 10 september 1871 i Stockholm. Hon kom i november. Alla tre kom direkt från Sthlm.

1880 kom tjänsteflickan Elisabet Olivia Forsberg, som varit fosterbarn på Östra Bondäng, men vuxit ur rollen som sådan. Samma år flyttade också skraddaren Magnus Andersson med familj in i stugan. De kom närmast från Tomta Båtsmanstorp, där de bott sedan (gamla) Bihagen utrymdes, och sedan revs. (läs historien om Skraddaren Magnus Andersson)

I övrigt hände inte så mycket annat resten av 80-talet, än att fosterbarn flyttade in och ut.

Arrendatorsonen Johan Erik gifte sig 30 augusti 1891 med skraddarens dotter Selma Lovisa. Hon var född på (gamla) Bihagen 1867. De fick två söner på Västra Bondäng, Erik Helge 15 oktober 1891 och Gustaf Roland 4 januari 1893. Den unga familjen flyttade först till Lindersvik 1893, sedan till Sunnansund 1895. Selma Lovisa avled där 9 augusti 1895 Johan Erik Johansson, med barnen, flyttade till Nynäshamns Villastad i november 1900.

Föräldrarna, Johan Gustaf och Anna Maria, flyttade i november 1893 till Olsholmen, därefter till Sunnansund. I december 1902 följde de i sonens fotspår till Nynäshamn.

Till Västra Bondäng kom Karl Gustaf Larsson med fru och dotter. Karl Gustaf var född på Tomta 16 september 1860. 27 december hade han gift sig med Augusta Vilhelmina Larsson, född 5 september 1869 i Bromma. De hade fått dottern Augusta Matilda 30 oktober 1892 på Tomta. På V. Bondäng fick de Eva Kristina 21 januari 1894

Karl Leonard 28 september 1895

Hilma Maria 15 september 1896

Hela familjen flyttade till Dalarö 9 maj 1897.

Deras efterträdare blev Anna Katarina Vennman.

Hon kom med fem barn från Liåker där fyra av dem var födda.

Anna Katarina, född Karlsson på Prästgården i Västerhaninge 27 februari 1850, var tvilling med brodern Per Erik, som var född dagen före. Hon hade gift sig i Västnora med Anders Axel Vennman från Sandemar. Efter bröllopet hade de flyttat till Näringsberg. Där hade de fått

Karl Axel 2 oktober 1871,

Anna Lovisa 1873

Emma Karolina 1875.

1876 hade familjen flyttat till Liåker på Gålö. I nya hemmet hade familjen utökats med

Hilda Maria 30 oktober 1881

Johan Gustaf 19 januari 1884

Vilhelmina 17 oktober 1885

Augusta Sofia 17 april 1890.

Anders Axel Vennman dog på Liåker 25 juni 1892. Änkan och sonen Karl Axel behöll arrendet på Liåker. De flyttade till Västra Bondäng 1897. Förutom Karl Axel var det bara de fyra barnen födda på Liåker, som följde med.

I november samma år kom tre nya fosterbarn från Inrättningen. De var:

Melker Alexander Svensson, född 20/11 1884

Bröderna Karl Valdemar Paul Wallenstråle, född 21 augusti 1883, och Frans Per Erik Wallenstråle, född 23 februari 1885, båda i Maria förs. Deras far hade avlidit i december 1894. Modern blev ensam med tre barn, det fanns en dotter också, född 1881. Den äldre av pojkarna blev "utskrivet" 1899 och flyttade tillbaka till modern. Han förblev ogift.

Den yngre hade två år kvar på Inrättningen. Han flyttade in till Stockholm 1901, och blev bagare. På 1920-talet var han gift och hade två barn. Han dog 1969 på Stureby Vårdhem.

År 1899 hade även tidigare nämnda skräddaren Magnus Andersson anlänt som inhysing. Magnus hade blivit änking i juli 1889 och barnen flyttat hemifrån. Magnus avled på Västra Bondäng 28 december 1919.

Anna Katarina Vennman

Ytterligare några fosterbarn från Inrättningen han bo på torpet. Den siste som kom var Ivar Malmlöf, född 6 april 1897 i Hedvig Eleonora förs. i Stockholm. Han kom från Katarina församl. 6 november 1905. Ivar återvände till Stockholm 28 november 1910. År 1925 var han kontorsbiträde, fortfarande ogift.

Arrendatorn Anna Katarinas dotter Hilda Maria gifte sig 27 oktober 1905 med rättaren Karl Johan Abrahamsson på Stegsholm. Karl Johan var född på Finkarudd 7 juli 1870. De fick sonen Karl Gustaf Georg 18 juni 1908.

Dottern Augusta Sofia fick oäkta dottern Alice Linnea 7 mars 1909. Augusta Sofia flyttade till Stockholm samma år. Hennes dotter Alice flyttade till Österåker senare samma år. Hon blev fosterbarn hos Augusta Sofias syster Emma Karolina, som var gift med Adolf Henry Mauritz Ljungberg. De bodde då på gården Mora i Österåker. De flyttade sedan till flera olika gårdar innan de hamnade i Össebygarns församling. Augusta Sofia gifte sig 1919.

Hon hette Byström när hon dog i Söderhamns kommun i augusti 1975.
Dottern Alice dog ogift i Brottbys 1966.
Sonen Johan August avled på Serafimerlasarettet 19 februari 1915 i lungsot

I november 1916 kom jordbruksarbetaren Karl Henry Ljungberg från Össebygarn. Han var född i 26 september 1897 på Västra Bondäng, son till Emma Karolina Vennman innan hon och fadern gift sig. Men Adolf Henry Mauritz Ljungberg står noterad som far. De gifte sig i oktober, flyttade till Stegsholm, sedan till Nacka 1904. Karl Henry gifte sig 1920 med dottern Ester Maria på Oxnö.

Kvar på Västra Bondäng 1922 – 30 var änkan Anna Katarina Vennman, sonen Karl Axel och dottern Vilhelmina. Kan inte finna att någon av dem gifte sig. Anna Katarina avled på stället 5 sept. 1938. Vilhelmina dog 9 juni 1976 på Ekberga. När Karl Axel dog har jag inte funnit ut.

Försvaret, Flottan, hade gått över isen från Berga/Årsta vintern 1941 för att titta på området kring sydvästra udden på Gålö. 1942 flyttades de första torpedbåtarna från Nynäshamn till "Gålöbasen". Staketet kring basen flyttades upp till nuvarande läge några år in på 1950-talet.

Karl Axel Och Anna Katarina Vennman på Västra Bondäng